



## Csunya fiaskóval végződött a „Telehor“ budapesti bemutatkozása

### Még közelre se lehet látni a távolbalatóval

Mihály Dénes „a zseniális feltaláló“ és akik ráfizettek

Budapest, április 16. Győzelmes bevonulással kezdődött és gyászos futással végződött a „Telehor“ budapesti útja. Pedig nagy dolog volt, hogy annyi idő után hajlandóan mutatkoztak elismereni és meghallgatni Mihály Dénest.

A kitünőt feltalálóra ugyanis sokan haragszanak Pesten. Többek között és legelőször a magyar posta vezérigazgatója, amelyet annak idején elkaprátzott a zseniális szöke fiatalember találmánya, a távolbalató...

Ez a találmány akkor még csak papíron létezett, de Mihály gyakran és fáradhatatlanul ismételte, hogy az egész csak pénz kérdése és abban a pillanatban, amikor elegendő pénzt bocsátanak a rendelkezésére, hogy kísérleteit folytathassa, megoldja a világszenzációknak ígérkező felfedezést, a távolbalatást...

A magyar posta vezérigazgatósága nem akart szűkkeblűnek látszani és már a dolog óriási horderejére való tekintettel is kötélnék állott. Laboratóriumot, pénzt és szakmunkásokat adott Mihály Dénes kezére, aki megkezdte a munkát. A munka azonban tulitult lassan folyt.

Most, hogy a „Telehor“ csufos kudarcát ismét aktuálisá tette ezt a kérdést, beszélgetést folytattunk egy tekintélyes budapesti mérnökkel, aki nagyon jól ismeri Mihály Dénes múltját és karrierjének a kezdetét. Ő mondta:

— A posta egy darabig a legteljesebb bizalommal hitelezett és előlegezett jelentékeny összegeket az illusztris feltalálónak. Mikor azonban már több, mint egy év telt el és a legesélyesebb eredmény sem mutatkozott, nyugtalanodni kezdtek és élénkebb figyelemmel kísérték ezeket a kísérleteket. Megdöbbenéssel tapasztalták, hogy Mihály nem dolgozott semmit. Ehelyett meglehetősen költséges passziók voltak, nagylábon élt, villát vásárolt, — itt megjegyezte informátorunk, hogy Mihály különben jómódú ember volt, autózott és főleg: sokat ivott. Az alkoholt úgy bírja, mint Móricz Zsigmond regényhősei...

A deficit már 50.000 pengőre rögött, amikor megsokallták a dolgot és felmondták a barátságot Mihály Dénesnek. Az ifjú feltaláló megsértődött és kivándorolt Berlinbe...

Berlinben valóban szép ívet futott meg Mihály Dénes. Ma dús gazdag ember. Igaz, hogy még egyetlen találmányáról sem hallottunk, de ő mégis ezekből a találmányokból él. Például a „Telehor“-ból, amely az attrakciója, vagyont csinált.

A „Telehor“ most mutatta be Budapestben a Gellért-szálló pálmakertjében. Ebből egy úgynevezett „bombázület“ reméltek. Úgy hirdették, hogy jótékony célra megy az egész jövedelem. Szerencsére a deficitet nem a jótékonyági egyesület pénztárából kellett fedezni. Mert a Telehorra csunyan ráfizettek.

Pedig olyan szépen kezdődött a dolog, akár egy álom. Az állomásokon kis eserkécskék és virágos szüzek, díszbezd, sajgóham, bankett...

Jellemző a bukaresti újságírókra, hogy az első napokban valóságos az egekig magasztalták a Telehor-t és a feltalálóját. Ámbar a masinához nem sokat értettek, sőt az egész „távolbalatásból“ se láttak semmit, mégis oldalakat írtak Mihályról. Csak amikor a szakértők lekicsinyölő nyilatkozatai megjelentek, kaptak észbe. Végre rászánták magukat, hogy megnézzék azt a távolbalató apparátust. Es ekkor rájöttek arra, amire a családott publikum is hamar rájött, hogy nem a távolba látnak, sőt még a szomszédos házig, de még a szoba sarkáig sem. Amit Mihály produkált, az nem volt más, mint egy-

széri képátvitel... azonkívül filmképeket vetített... de elő ember mozgását, azt, hogy valakit, aki a fotócella elé állt, a leadóállomás homályos üvegén megmutatott volna, már nem tudta

széri képátvitel... azonkívül filmképeket vetített... de elő ember mozgását, azt, hogy valakit, aki a fotócella elé állt, a leadóállomás homályos üvegén megmutatott volna, már nem tudta

## Orosz fehérhadsereget szerveznek Londonban

London, április 16. A Daily Herald értesülései szerint Angliában egy özszeesküvés szerveződött, mely egy új orosz fehérhadsereget akar megszervezni Londonban. Az egyik londoni napilapban egy hirdetés jelent meg néhány nap előtt, mely felszólított mindenkit, aki Kutjepov tábornok

sorsa iránt érdeklődik, hogy jelentkezzen. A jelentkezőket felhívták, hogy lépjenek be az orosz monarchisták új mozgalmába. A szervezet célja Kutjepov megmentése, esetleg szovjethivatalnokok tuszulfogása után, továbbá a bolsevista rendszer megbuktatása és a cári uralom visszaállítása.

## Vilmos excsászár megbuktatta a doorni polgármestert

Mindenkivel szívélyes a „Kaiser“. — II. Vilmos kutyáival játszadozik és fát vág. — Meggyérült a doorni kíváncsiak száma. — Az excsászár diszgyehruhában vett részt egy banketten

Bécs, április 16. A csendes doorni kastély, ahol Vilmos excsászár több mint egy évtizede tölti öregesége napjait, most már csak ritkán hallat magáról. A látogatók és kíváncsiak száma is meggyérült. Ma már nem igen zavarják a németek utolsó császáráját rendes napi nyugalmában. A kis hollandi városka lakosai is megszokták már, hogy a nagy német dinasztia teje állandóan feltűnik közöttük.

Vilmos excsászár a legszívélyesebb nekszust tartja fenn a városka lakossá-gával. Doorn majdnem minden tekintélyesebb polgárát személyesen ismeri és nem tartozik a különös véletlenségek közé, hogy II. Vilmos az utcán szólítja meg a járókelőket és igen szívélyesen elbeszélget velük. Jellemző erre a jó viszonyra, hogy nemrég Doorn város polgármesterének azért kellett elhagyni helyét, mert elvesztette a császár kegyeit. A városka lakossága ugyanis Vilmos excsászár diszpolgárának tekinti, akinek véleménye mindenben irányadó.

A polgármesterválasztásnál igen nagy befolyása volt a száműzött császárnak, aki megjelent azon a banketten is, amelyet a lakosság az új polgármester tiszteletére rendezett. II. Vilmos erre az ünnepélyes alkalomra új diszgyehruháját öltötte magára és elsőnek üdvözölte az új polgármestert. A választás napján Vilmos excsászár szokása ellenére

nem mutatkozott az utcán, holott a kora reggeli órákban naponta körsetát tesz két kutyája társaságában.

Vilmos excsászár a szentanuk állítása szerint egy csöppet sem öregedett meg és teljesen megtartotta frissességét. Séta közben tetőtől-talpig végigméri a járókelőket.

A polgármesterválasztás napján az egyik külföldi lap tudósítónak sikerült bejutni a kastélyba. Az udvarmesteri hivatal csak azt kötötte ki, hogy amennyiben a császár a parkban sétálna, úgy nyilatkozatot kérni tőle nem szabad.

A külföldi lap tudósítója ezeket írja a császárral való találkozásáról: — Az egyik utfordulónál mintegy 60 lépésnyire pillantottam meg Vilmos excsászárt. Rövid, tédig erő kabátot és magas grappu kocsint viselt. Éppen megszokott napi munkáját, a favágást végezte. Játszi könnyedséggel suhintott fejcséjével a fahasábra. A kanadai német telepek nemrég egy fűrészrel és több fejszennel ajándékozták meg a császárt. Védett helyről ugyancsak alkalman volt megfigyelni, hogy a császár mint játszadozik kedvenc kutyáival és mint idomítja azokat. Ellenőrzésnek az egész kastélyban nyoma sincs. Csupán a kastély főbejárataánál teljesít szolgálatot egy testőr, aki azonban inkább a régi fejedelmi pompát akarja szimbolizálni.

## Veronállal és világítógázzal kísérelt meg öngyilkosságot

egy budapesti kereskedelmi iskola diákja és az édesanyja

Budapest, április 16. Budapestben nagy feltűnést keltett a Mester-utcai kereskedelmi iskola botránya: M. Györgyöt, az iskola egyik tanulóját lopással vádolták és kizárták az iskolából. Az ártatlanul gyanúsított tanuló édesanyja veronállal, M. György pedig világító-gázzal mérgezte meg magát.

Emlékeztet, hogy még mielőtt a hetven pengő eltűnt volna a Mester-utcai iskolában, négy hét előtt egy szegedi kirándulás alkalmával is eltűnt nyolevankét pengő. A hetven pengős ügygel ez is felszínre került és a tanári kar előtt M. György egyik osztálytársa azt vallotta, hogy bizonyára M. György lopta el a 82 pengőt is, mert hiszen Szegeden három pengőért papucsot vásárolt egy kereskedelmi iskolai leány-növendék részére.

Ezt kitünő bizonyítéknak vélték a professzorok.

Nyilatkozik a tettes

Határozottan és minden köntőrfalazás nélkül beszél. Ezeket mondotta:

— Én nem vagyok Nyilas Misi, a Móricz Zsigmond „Légy jó mindhalálig“ darabjának a főszereplője. Megmondom őszintén a véleményemet, még akkor is, ha az ellenkezik a tanároméval. Nem is vagyok szerény ember. Tudom, hogy tudok és tudásomat mindig meg is mutattam. Mészáros tanár ur, aki a földrajzot tanította, egyizben az ember származásáról beszélt és szóba hozta Darwin tételét is, amelyet ő ostobaságnak tartott. Megkérdezte a véleményemet. Én kerekben megmondtam, hogy miután logikusabb elmélet nincs az ember származására vonatkozóan Darwiné-nál, tehát én elfogadom Darwin elméletét.

— Egy más alkalommal egy, az iskola fölött álló tanárról esett szó, aki engem Szegeden tanított annakidején. Mészáros tanár ur lekicsinyelte szegedi tanáromnak a képességeit, én pedig kijelenttem, hogy ellenkező véleményen vagyok. A dologból kissé erős szóharc is lett és azzal végződött, hogy a tanár

ur revidálta az osztály előtt előbbi véleményét. Természetes, a szálka benmaradt a tanár urban és ezt nem is rejtette véka alá.

Az apa elmondja a két öngyilkossági kísérletet

A fiu apja összetört, vézna, ősz öreg ember

— Rettenetes, ami velünk történt — mondja panaszos hangon. — Szegény feleségem még most is betege az ügynek. Néhány nappal ezelőtt tudta csak meg, hogy fiamat miért zárták ki az iskolából és szegényében veronállal megmérgezte magát.

— Alig estem túl ezen az ijedtségen, máris újabb borzalmas eset történt nálunk. Egy nappal anyja öngyilkossági kísérlete után a fiam is öngyilkosságot akart elkövetni. Szerencsémre nem tudtam aludni, mint ahogy az eset óta megszólván alig alszom és feltűnt, hogy fiam sokáig marad kint a konyhában. Utána mentem. Az erős gázzzag megcsapta az orromat és így sikerült ezt a szerencsétlen gyereket megmenteni. — Most már megígérte, hogy férfiasan viseli a csapást, amelyet a sors ránk mérte és hogy többé nem követ el öngyilkosságot.

## Tömeges szerencsétlenség egy németországi motorkerékpár versenyen

Berlin, április 16. Rendkívül súlyos kimenetelű sorozatos szerencsétlenségek színhelye volt a Ruhlebenben rendezett motorkerékpár-verseny. A szerencsétlenségnek egy halálos és két súlyosan sérült áldozata van.

A ruhlebei ADAC és DMF sportegyesületek április 6-án nagyszabású motorkerékpár-versenyt rendeztek a közösen épített modern versenypályán. A versenyre a legjobb német motorosok mellett számos fiatal ruhlebei versenyző is benevezett és éppen ez az egyenlőtlen mezőny volt az oka a későbbi szerencsétlenségeknek. Már a startot megelőző próbamenetekben kitűnt, hogy a fordulókát nem ismerő fiatal motorosok rendkívül bizonytalanok és nem biztosak a motorvezetésben. Még mielőtt a mezőnyt elindították volna, már két súlyosabb természetű szerencsétlenség történt: két motorkerékpáros gépe összeütközött és Wolf János kulescsoontörést szenvedett, Schwandt Herbertnek pedig a karja tört el.

A közönség követelésére ekkor több fiatal versenyző visszalépett a verseny-től és néhány perc múlva elindították a startot. Egy ideig minden rendben ment, az ötödik körnél azonban halálos szerencsétlenség következett be. A pálya alsó végén, az állóhely tribün előtti fordulónál tömörült a mezőny. Boze Joachim, egy fiatal versenyző ezen a veszélyes helyen kísérlet meg előre-törést és keresztetve a tízes számú motorost. A vakmerő vállalkozás már csak nem sikerült, a forduló szélén azonban Boze kerékpárja egy kissé megcsuszolt és pótkocsija surlta a mellette haladó motor sárelenzőjét. Boze hatalmas ívből repült le kerékpárjáról és fejével olyan szerencsétlenül zuhant a földre, hogy agyrázkódást szenvedett és nyomban meghalt. A pótkocsin ülő Bartnak csodálatosképpen semmi baja sem történt.

Az előző balesetektől már felizgatott közönség a halálos szerencsétlenség után berohant a pályára és dühe elől csak a rendőrség mentette meg a rendezőket.

Bár kétségtelenül beigazolást nyert, hogy a szerencsétlenséget maga Boze idézte elő vigyázatlanságával és szabálytalan keresztelésével, a verseny rendezősége ellen eljárást indítottak a hatóságok.

Express tehervonatok állítanak be Bulgáriában. Szófiából jelentik: Az expresszkereskedelmi gyors lebonyolítása érdekében Bulgáriában bevezetik az expressz tehervonatok rendszerét. Eddig Bulgáriából Svájcba legkorábban nyolc nap alatt jutott el egy-egy tehervonat. Az új rendszer szerint azonban háromszor hetenként fognak indítani expressz tehervonatokot, az ország minden határa felé. Főleg szárnyast, tojást és gyümölcsöt fognak ezekre a vonatokra rakni.

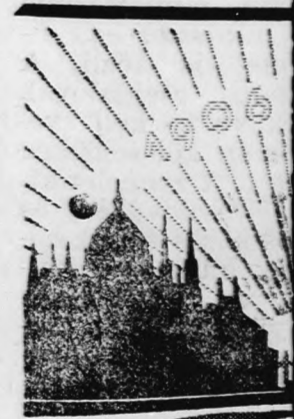
## Egy fele a kolozs

Cluj-Kolozsvár. Kelet tudósítóját öngyilkosságok felelősekként tekintve az újabb esettel gazdát 11 órakor a kolozs bejáratánál mellbe Márkus felsőviselő sorokat írjuk, elbeg. Pollák Márk leiben részint gyógybajával, részint pesszál indokolja agikus gesztusát. ahogyan a felsővis ta dobn magától amelyet az öngy sára előre megfont spontán elhatározás emeli Pollák Márk tak immár nap-narából.

A kolozsvári zsete délelőtt 11 óra el hatalmas dörre. A hang a kapu al tartózkodó egyik annyit látott, hogy ur, aki már percek alatt elhelyezett f szesek a bejárat még füstölgött a szállították a mitást nyert, hogy a gatója mellbelőtte jobboldali tüdejébe belső vérzést idéz lapota igen súlyos végrehajítani rajta kórház orvosi az és delutáni órák révén menték ke válságos óráin.

A v fegyve

Időközben értesít is. A rendőrség rész cü rendőrigazgató pitány és dr. Fodor a kórházba. Az öt letenél volt. A megállapítást nyer kusknak hívják, foglalkozására néz rom gyermek apja Steiner professzor gatta az öngyilkos hallgatás rövid és volt. Pollák elnök



## Jubi Budapesti Ne

május

A magyar ipar ünne

9/0 utazási

Nemzeti pavillonok a

Vizummentes

Felvilágosítás és vá

Budapestben:

Alkotm

CLUJBAN: Camera d

a SARDEV megbizott

ata Unirei 1. és a C

cluj fiokjánál, Piata

Nagyrománia összes n

két utazási irodának

vetlen, tb. kép

**„OLLA“ GUM. . .**  
Elsimert és bebizonyított a legmegbízhatóbb teljes garanciát nyújt. Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és ulatszertárban.

**! „TSUVÁTÉNU“ !**

A jisiv teljesítette a kötelességét. Teljesítettük-e mi is?

Váltsón meg egy dunám földet Erec Jiszráélben!

**! „A mi válaszuk“ !**

**Husv locsol**

## „Tudom, hogy a vallás parancsai ellen cselekszem, de el kell dobjam az életemet“ Egy felsővisói kereskedő mellbelötte magát a kolozsvári zsidó kórház kapujában

137 lejt, egy imakönyvet, angol misszionárius iratait és három bucsulevelet találtak Pollák Márkus zsebeiben

Cluj-Kolozsvár, április 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári öngyilkosságok fekete krónikája egy újabb esettel gazdagodott. Ma délelőtt 11 órakor a kolozsvári zsidó kórház bejáratánál mellbe lötte magát Pollák Márkus felsővisói kereskedő és midőn a sorokat írjuk, élet és halál között lebeg. Pollák Márkus hátrahagyott leveleiben részint gyógyíthatatlan gyomorbetegséjével, részint pedig a gazdasági válsággal indokolja az öngyilkosság tragikus gesztusát. Az a mód azonban, ahogyan a felsővisói kereskedő el akarta dobni magát az életet és a hely, amelyet az öngyilkosság végrehajtására előre megfontolt szándékából, vagy spontán elhatározással kiválasztott, kiemelkedő Pollák Márkus esetét az életünk immár nap-nap után szaporodó sorából.

### Eldörren egy revolver

A kolozsvári zsidó kórház személyzete délelőtt 11 óra után néhány perccel hatalmas dörrenésre lett figyelmes. A hang a kapu alól jött és az udvaron tartózkodó egyik ápolónő már csak annyit látott, hogy az a szürkefelöltös úr, aki már percek óta nézegette a kapu alatt elhelyezett felavatási táblát, összesiesik a bejáró kövezetén. Kezében még füstölgött a revolver. Azonnal beállították a műtőterembe. Megállapítást nyert, hogy a kórház különös látogatója mellbelötte magát a golyó a jobboldali tüdejébe fúródott, erőteljes belső vérzést idézve elő. Minthogy állapotja igen súlyos volt, nem lehetett végrehajtani rajta az operációt és a kórház orvosai azon fáradoztak a déli és délutáni órákban, hogy injekciók révén mentseik keresztül az öngyilkost válságos óráin.

### „A vonaton találtam a fegyvert“

Időközben értesítették a hatóságokat is. A rendőrség részéről Aurel Draghiciu rendőrigazgató, Nemes kerületi kapitány és dr. Fodor főorvos szálltak ki a kórházba. Az öngyilkos már eszméletlenül volt. A nála talált iratokból megállapítást nyert, hogy Pollák Márkusnak hívják, felsővisói illetőségű, foglalkozására nézve kereskedő és három gyermek apja. Draghiciu igazgató Steiner professzor engedélyével kihallgatta az öngyilkos kereskedőt. A kihallgatás rövid és drámai lefolyású volt. Pollák elfnő, alig hallható hang-

gon válaszolt a rendőrtiszt kérdéseire: — Miért lett öngyilkos? — Sokat szenvedtem... a gyomrom miatt.

— Mikor jött Kolozsvárra? — Ma reggel. — Honnan vette a revolvert? — Az öngyilkos hosszu szünet után válaszolt erre a kérdésre: — A vonaton találtam.

### Zsidó imakönyv és misszionárius iratok

Az egyik ápolónő elmondotta, hogy már percekkel az öngyilkosság előtt látta ácsorogni a felsővisói kereskedőt a kórház kapujában. Pollák előbb az adakozók kifüggesztett névsorát néze-

gette, majd az egyik kolozsvári napilap legfrissebb számát olvasta át. Hóna alatt aktatáskát szorongatott, amelyből egy adott pillanatban elővette revolverét és mellbelötte magát. Aktatáskájában imádságos szerein kívül angol hittérítő könyveit találták meg, valamint három levelet, amelyek közül az egyiket feleségének, egyiket egy felsővisói barátjának írt meg, egyet pedig dr. Eisler Mátyás kolozsvári aeorológ főrabbihoz intézett. A leveleket a rendőrség elkobozta és az ügy aktáit meg a déli órákban áttették az ügyészségre.

A délutáni órákban az öngyilkos állapotában rosszabbodás állott be. A kórház orvosai dr. Lasz Gyulával az élükön kétségbeesett kísérleteket tettek,

hogy Pollák Márkust az életnek megmentsék. Az öngyilkos szüntelenül hangoztatta, hogy nem akar tovább élni. Kérte az orvosokat, adjanak neki mérget, hogy legalább meghalni tudjon, ha már élni nem volt képes. A további vizsgálat van hivatva megállapítani azt, mikor jött Kolozsvárra Pollák Márkus és hogyan tett szert a revolverre. Bucsuleveleiben megindult hangon mondja el, hogy mily szenvedéseken ment keresztül az utóbbi időben. Dr. Eisler főrabbihoz intézett levelében a következőket írja többek között:

**Egy megrázó bucsulevél**  
„Tudom, hogy megszegem a vallás parancsait, midőn eldobom magamtól az életet és kérem főtisztelendő urat, hogy bocsássa meg nekem ezt az utolsó vétkeket. Az utóbbi időben nemcsak gyógyíthatatlan betegségem tette elviselhetetlenné számomra az életet, hanem az a tudat is, hogy a válság következtében koldusbotra kellet jutnom, én, aki még nem is olyan régen a legjobb anyagi viszonyok között éltem.“

Feleségétől megindító szavakban bucsuzik. Levelében arra kéri, hogy nevelje fel egy boldogabb életre gyermekeiket. Pénztárcájában 137 lejt találtak.

## Mardaescu tábornok az összes tábornokok nevében támogatását igérte az új hadügyminiszternek

Condescu tábornok átvette a hadügyminisztérium vezetését. Popovici volt pénzügyminiszter Olaszországba utazott

Bucuresti-Bukarest, április 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Condescu tábornok, az új hadügyminiszter ma délelőtt Maniu miniszterelnök, valamint az összes tábornokok és a hadügyminisztérium hivatalnokai karának jelenlétében átvette hivatalát. A beiktatási ünnepségen megjelent többek között Mardaescu tábornok, vezérfelügyelő is, aki biztosította az új hadügyminisztert a hadsereg teljes támogatásáról és odaadó munkásságáról. Politikai körökben élénken kommentálják Mardaescu beszédét, amely főleg azért keltett feltűnést, mert a liberális sajtó már napok óta élesen támadja az új hadügyminisztert.

Nagy feltűnést keltett, hogy a liberálisok új... an Presan tábornok ellen intéztek elkeseredett támadást. Presan a katonai törvények szenátusi vitája alkalmával közönlötét fejezte ki Maniu miniszterelnök kormánynak, hogy lehetővé tették a nagyjelentőségű reform megvalósítását. A liberális lapok az Ordineával az élükön, a lesszenvedélyesebben támadják emiatt Presant, aktitől most már azt is elvitatják, hogy, mint a román hadsereg vezérkari főnökének, része volt egyáltalán a háború győzelmes befejezésében. Az „Ordinea“ egyenesen azt írja, hogy Presan a szenátusban tartott beszédével letépte magáról a hős glóriáját és leereszkedett a

sárba. Popovici Mihály pénzügyminiszter, feleségével egy havi tartózkodásra Olaszországba utazott. A volt pénzügyminiszter felhívta az északi pályaudvarról Maniu miniszterelnököt, akivel hosszabb beszélgetést folytatott. A „Tara“ értesülése szerint a volt pénzügyminiszter az iránt érdeklődött, hogy távolléte alatt nem-e történik meg a kormány átszervezése és ha igen, úgy nincse-e kilátás arra, hogy ő visszatérjen a kormányba. A bukaresti lap Popovici elutazásából azt következteti, hogy a miniszterelnök válasza nemleges volt.

## A bukaresti tábla fog dönteni a tüntetések során letartóztatott diákok fogvatartása ügyében

Az ilfovi fővárnyszek egy diák kivételével a szabadlábba helyezés mellett döntött, az ügyész azonban fellebbezett Raducanu miniszter és Anghelescu alminiszter látogatást tettek a megvert Moscovici szocialista vezérnél

Bucuresti-Bukarest, április 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ilfovi törvényszék vádtanácsa Gredisteanu bíró elnöklése alatt tegnap délután tárgyalta az elhunyt szombati zavargásokból kifolyólag letartóztatott négy diák ügyét, akik megfélebbezték a vizsgálóbíró által ellenük kibocsátott letartóztatási végzést. A tárgyalás mérsékelt érdeklődés mellett és a legnagyobbat atmoszférában folyt le. A diákok közül egyedül Sárbulescu tett valamennyire is beismerő vallomást. Elmondotta, hogy midőn bajonetek között kivezetették a diákokthozból, bizonyos szavakat kiáltott a karhatalom felett rendelkező csoport felé, de nem tudta, hogy abban a csoportban magisztrátusok is vannak. A másik három vádlott: Diaconu, Serbanescu és Jonescu tagadták a rájuk rótt bűneselekményeket.

Stoienescu ügyész vádbeszédében a letartóztatási végzés megerősítését kérte. Az igazságszolgáltatás — mondotta — nem tesz különbséget diák és nem diák között. Diáknak csak az tekinthető, aki dolgozik, aki szorgalmasan tanul és nem vesz részt zavargásokban. Az igaz-

ságszolgáltatás nem ismer privilegizált egyéneket, az igazságszolgáltatás csak bűnözőkről tud.

A törvényszék Sárbulescu letartóztatási végzését megerősítette s elrendelte a másik három vádlott szabadlábba helyezését. Az ügyész fellebbezett s így mind a négy diákot visszavitték Vaca-restibe. A letartóztatási végzés fölött a bukaresti tábla fog dönteni.

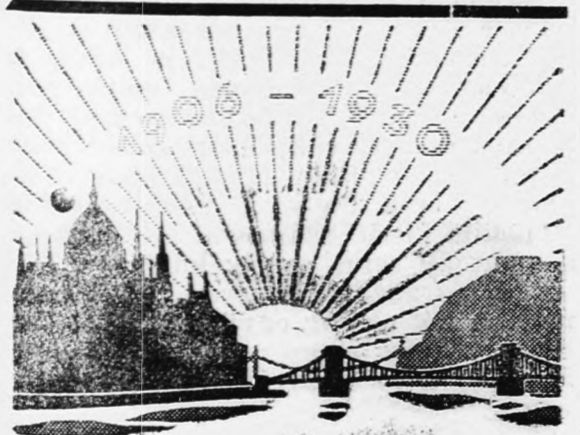
Moscovici Ilie szocialista vezér állapota javult, egyelőre azonban kénytelen még az ágyat őrizni. Az Adeverul jelentése szerint Raducanu és Anghelescu miniszterek leadták névjegyüket a beteg lakásán.

A „Dimineata“ mai számában közli egy diákrakció nyilatkozatát, amelyben karhőzöttatik a legutóbbi diákcincsendeken történeteket és kijelentik, hogy a diákság komoly elemei nem azonosítják magukat az ilyen tüntetésekkel.

## Vasutvonalakat rongált meg a vihar a regátban

Cluj-Kolozsvár, április 16. Az esőzések következtében a Lotru—Jiblea vasutvonalon több forgalmi akadály keletkezett, úgy hogy a közlekedés egyelőre szünetelni kénytelen. A Râmnicul-Valea—nagysebzeni vonalon a pályatest meglazulása következtében a vonatok minimális sebességgel tudnak csak közlekedni. Marosvásárhely és Gyergyószentmiklós között Rastoluita állomásonál hatalmas szikla gördült a

gyorsvonat elé, úgy hogy csak szerencsés véletlennek köszönhető a katasztrófa elkerülése. Sinaia mellett Valea-Largan is forgalmi nehézségek keletkeztek és a közlekedés két óra hosszat szünetelt. A vihar számos telefon- és táviróvonalat megrongált. A CFR vezérigazgatósága nagyszámu munkásokat küldött ki a károk kijavítására.



### Jubiláris

Budapesti Nemzetközi Vásár

május 3—12

A magyar ipar ünnepi bemutatója, 25—50 % utazási kedvezmény.

Nemzeti pavilonok a külföldi ipar számára. Vízummentes határátlépés.

Felvilágosítás és vásárigazolvány kapható:

Budapest: a Vásáriróadóban, V. Alkotmány-u. 8.

CLUJBAN: Camera di omert si Industrie-nál, a SARDEV meghívottjánál dr. Juliu Mezey Piata Unirei 1. és a Cie Int. de Wagons Lits cluj-i fiókjánál, Piata Unirei No 18. Ezenkívül Nagyrománia összes nagyobb városában, ahol e két utazási irodának fiókja, vagy a vásár közvetlen, tb. képviselője működik.

Husvétii illatszerek, locsolók, kölnivizek

óriási választékban

R ó z s a M.

„ROYAL“ drogeria rt. Főtér 26 sz.

zunk”

## A nő és a politikai cionizmus

### A Wizo „Pioniere und Helfer” c. folyóiratából

Népünk most történetének mérhetően fontossága és kritikus időszakát éli, melyet a jelen pillanatban nem is tudunk még historiallag helyesen értékelni, nemcsak azért, mert a nemzeti otthon problémáját új szempontokból mérlegelik, vagy mert a Balfour-deklaráció újabb diszkussziók tárgya, hanem mindenekelőtt azért, mert a mi válaszuk a zsidó sorskérdésre még nem minden kétséget kizáró. Pedig ettől függ végeredményben minden, — attól, hogy miképpen irányítjuk sorsunkat a döntő elhatározás ezen órájában.

Igaz ugyan, hogy a mohamedán környezet, az angol keleti politika, a vatikán, — mind olyan tényezők, melyekkel komolyan és önámítás nélkül kell számolnunk. De amely mértékben meg vagyunk lelkünk mélyén győződve arról, hogy egy kiváló egyed emelkedett egyéniségét semmiféle külső konstelláció meg nem hajlíthatja, hogy az keresztültör az akadályokon és a reális világ adottságaival összhangban, belső elképzelését tette tudja formálni, — époly erősen és megingathatatlanul hiszszük, hogy egy oly zsidóságnak, mely erőteljesen és örök küldetésének tudatában ma újra történelmi léteért küzd, mint egykor, el kell célját érnie.

Platon és tanítványai, ezek a kelet papi bölcsességétől befolyásolt ókori mély gondolkodók, azt mondták, hogy az eszmék és az ideálok: a valóság és egyedül hatást gyakorolnak. Herzl is erre gondolt, mikor e híres mondatot leírta: „Ha akarjátok, akkor nem mese”.

Az 1930., illetve 5690. év Herzl születése óta a hetvenedik és ennek az időszakknak pontosan a közepén született a politikai cionizmus.

Itt egy pillanattal meg kell állnunk és azt kell kérdeznünk: Mi a politikai cionizmus?

Tudvalevő, hogy az állam gondolatát, Herzl politikai koncepcióját, kezdetben szembeállították Achjad Haam eszméjével, a „szellemi centrum” gondolatával és e kérdés körül erős harcok folytak. Csak napjainkban, népünk természetes fejlődésével saját országában, „test és szellem” egyesítésével Erec Izraelben simult el ez az ellentét. Most, az augusztusi események belső folyamánként újra kimélyültek az ellentétek. De ez a tátongó seb is be fog hegedni, mert a természetes fejlődés győz az elvont ideológiákkal való harcban.

Ha tehát itt „politikai cionizmusról” beszélünk, nem egyoldalú célkitűzésre gondolunk, amelyet támogatni akarunk. „Politikán” és „politikain” értjük a népakarat minden autonóm megnyilvánulását, amellyel ez az akarat 2000 éves jogfosztottság és tehetetlenség után népünk sorsa fölött dönt, vagy legalább is segít dönteni.

Az a pillanat, amelyben legelőször érezzük át teljes valójában mit jelent az, hogy a zsidók tehetetlen teremtmények helyett ismét nagy mértékben a történelem formálói lehetünk, ha komolyan akarjuk, ez a pillanat mintegy vakító fényel cikázik végig rajtunk, villámszerűleg, majdnem fájdalmasan. Ez a cionizmus újjászületésének teremtő pillanata minden egyedben. Egy pillanat, mely felráz bennünket: „Légy a helyeden! Tőled és munkateljesítményedől függ minden!” Ez a szózat bennünket asszonyokat éppúgy érint, mint a férfiakat.

A cionista szervezet, — önrendelkezésünknek ez a Herzl által teremtetett eszköze, még ma, a Jewish Agency korszakában is, nemzeti akarataink legtisztább kifejezése, mert benne mindazok a népi elemek vannak koncentráltva, melyek a népi szervezet sejtjeinek érzik magukat és akiket azoknak elismerünk. Ennek a szervezetnek mi nők minden tagot átjáró egészséges életritmust adhatunk. Ezen éltető érvérés hiányában egészségtelen stagnáció áll be. A nők még egyszerűek, nincsenek felőlődvé munkájukban és azt természetes frissességgel telíthetik, mint azt a közelmúltban egyik cionista vezér megállapította.

A cionista nőszervezet, a WIZO, strukturájában és tisztán konstruktív munkájában nem politikus. Ez azonban nem jelenti azt, hogy tagjai lemondanak arról, hogy a cionista politikában és annak szerveiben ne vegyenek részt. A nemzeti önrendelkezés lehetőségén belül a felelősség együttes vállalásáról lemondani — egyszerűen lenne az emberi jogról való lemondással. Az egyes országok

cionista képviselőit be akarunk vonni, a cionista testületekben és exekutívákban mind erősebb mértékben és teljes felelősséggel akarunk résztvenni. Ez számunkra külső és belső szükség-szerűség.

Ha valakinek, úgy éppen nekünk, cionista asszonyoknak kell megértenünk nemzeti horoszkópunk e megrázó órájában a gyönyörű szózat ébresztő értelmét: „Ha akarjátok, nem mese többé!”

## A párisi rendőrség erélyes nyomozást indított az olasz fasiszta-kommunista revolverharc tettesének felderítésére

Több házkutatást és letartóztatást fogatosítottak

Páris, április 16. A Villette külvárosban lejárásodott halálosvégi fasiszta-kommunista revolverharc ügyében a nyomozást egész napon át folytatták. A rendőrség több letartóztatást és házkutatást fogatosított. Örizetbe vettek egy Angora nevű kommunistát, kiből ellenfelei a véres összetűzésben egyik támadójukat ismerték fel. Letartóztatott egy nőt is, egy szökésben lévő gyanu-

sított barátját. Tanuvallomások alapján a rendőrség azt is megállapította, hogy Foscarini fasisztát kézfelemelésre szóló felhívás után lötték le, tehát ez a cselekmény oroszva történt. A párisi olaszok körében különösen nagy részvét nyilvánul meg a másik halálos áldozat, Verrechia hátramaradtjai iránt akinek nyolc árva van. A nyomozást tovább folytatják.

## Sevilla felé tart a Graf Zeppelin

Az éjszakát a Biscayai-öböl és az Atlanti-óceán felett töltötte a léghajó

Friedrichshafen, április 16. A Graf Zeppelin tegnap 2 óra 12 perckor délután 16 utassal és 41 főnyi legénységgel a szakadó eső ellenére simán felszállt a spanyolországi utra és rövidesen elűnt nyugati irányban. Délután 4 órakor a léghajó 75 kilométeres óránkénti sebességgel átrepült Bazel, 5 óra 30 perckor Besancon, este 7 óra 55 perckor Dijon felett. Kilenc órakor rádióval közölték a léghajóról, hogy a fedélzetén minden rendben van és a Graf Zeppelin Bordeaux felé vette utirányát.

Páris, április 16. Az orlyi repülőter

szikratáviró-állomása rádiogramokat fogott fel a Graf Zeppelinnél, melyben közölték, hogy a léghajó Poitiers-től délnyugatra elhagyta a kontinenst és az éjszaka folyamán a Biscayai öböl és az Atlanti-óceán felett haladt. A Graf Zeppelin a Cap Ortegal és a Cap Finisterre elhagyása után egyenes déli irányt vett s portugál területen át igyekszik Sevilla felé, ahová érkezését délután négy óra várják. Bordeaux-t a léghajó elkerülte.

A Graf Zeppelin délután két órakor Portugália felett repül Sevilla felé.

## Az angol felsőház többsége a katonai halálbüntetés visszaállítását mellett szavazott

Az alsóház újra foglalkozik a kérdéssel s visszautasítja a felsőház állásfoglalását

Churchill kritikája a költségvetés felett

London, április 16. A lordok házában a hadügyi költségvetés vitája során indítványt terjesztettek elő a halálbüntetésnek gyávaság és szökés esetére visszaállítását. Thompson lord légügyi miniszter a kormány képviselőtársaság ellenében az indítvány elfogadását s rámutatott arra, hogy ilyen határozat a lordok házában önkéntesül hozza az alsóházzal. A többség 42 szavazattal 12 ellenében az indítványt mégis elfogadta.

London, április 16. Az angol alsóház mai ülésén újra foglalkoznak a halálbüntetés kérdésével, mert a lordok háza nem hagyta jóvá a hadseregben a halálbüntetés eltörlését gyávaság és szökés esetében. Angol politikai körök-

ben valószínűnek tartják, hogy a lordok házat holnapra fogják ülésre összehívni, hogy foglalkozzék az alsóház mai ülésén hozandó határozattal. Ezért a lordok házában husvétii szünete, amelynek tegnap kellett volna megkezdőnnie, csak pénteken kezdődik.

London, április 16. Az alsóház tegnapi ülésén Churchill volt kincstári miniszter tovább folytatta a költségvetés felett gyakorolt kritikáját. Rámutatott arra, hogy mindenütt adószállítási tendencia uralkodik s ezért helytelenítenie kell azt, hogy a munkáskormány adóemléssel kívánja a költségvetési deficitet kiküszöbölni.

## Nagy ünnepekre készül a százéves Belgium

Hymans belga külügyminiszter nyilatkozata

Brüsszel, április 16. Belgium az idén ünnepli meg függetlenségének századik évfordulóját. Egy újságíró a centennárium alkalmából felkereste Paul Hymans belga külügyminisztert, aki majdnem tíz év óta áll a belga külügyi hivatal élén. Paul Hymans volt a Népszövetség első közgyűlésének elnöke és résztvett minden nemzetközi konferencián, amelynek feladata a háború likvidálása és Európa jövőjének előkészítése volt. Hymans a következőket mondta:

Belgium százéves függetlenségi jubileumának nemcsak a belga nemzet szempontjából van meg a maga nagy jelentősége, hanem általános európai szempontból is. Belgium százéves fennállása alatt számtalan példáját adta annak, hogy földrajzi helyzetének szem-

pontjából, iparának és kulturájának jelentőségét tekintve, mindenkor a békés és kiegyenlítő faktor szerepét játszotta az európai politikai életben. Ennek óriási jelentőségét — ma, amikor a népszövetségi gondolat korában élünk — külön nem kell magyarázni.

A háború utáni belga külpolitika általános nagy irányvonala szintén mindig a béke, a megértés és a mult likvidálása volt. Kezdődött a törekvésünk megvalósítása a Népszövetség munkálataiban való részvétellel, amelyeknek egyik kezdeményezője éppen Belgium volt — s éppen ezen a címen részesültem abban a kitüntetésben, hogy az első népszövetségi közgyűlés elnökévé választottak meg 1920-ban. Folytatódott e munka a reparációs kérdésekre vonatkozó tárgyalásokon való részvételben,

## Málnási Mária-forrás

Természetes alkalisz sógyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. Mindenütt kapható!

Kutkezelőség: **Brassó.** — Főlerakat: **Bognár- & Szántó Rt.** Cluj Kolozsvár. — Telefonszám: 72

## A „TACAMUL”

ezüstágyárban készült minden darab evőeszköz és disztárgy ezen védjeggyel van ellátva. „200-as finomság” „Tacamul” ezüstágyár Cluj, str. N. Iorga 11 a



amelynek munkálatait megint egy belga, kiváló miniszterelnökünk, Henri Jaspar vezette.

— Ez a békés, nemzetközi közeledést célzó szándék vezetett minket a gazdasági és kereskedelmi téren is s e pillanatban — büszkén mondhatom — Belgium 58 kereskedelmi szerződést kötött eddig a különböző külföldi országokkal s a háború befejezte óta eltelt tíz év alatt ismét rendbehozta kereskedelmi és gazdasági életét. Az 1927-ben lefolyt nemzetközi gazdasági konferencia óta pedig Belgium rendszeresen résztvesz a Népszövetség ama munkálataiban, a melyeknek célja kollektív nemzetközi szerződések keretében keresni és találni orvoslást ama égető és még meg nem oldott problémákra, amelyek a nemzetközi kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi élet terén még mutatkoznak.

— Minden összefoglalva: azt hiszem, a megkezdett uton kell haladni Belgiumnak, úgy az általános külpolitika, mint egyes országokhoz fűződő kapcsolataink terén is s akkor nem marad el a várt eredmény: európai konszolidáció, javuló gazdasági viszonyok és nemzetközi megértés. Belgium ezért küzd.

## Ujrafelvétel

a Somogyi-Bacsó perben

Budapest, április 16. Ismeretes, hogy a pestvidéki törvényszék 1929-ben bebiztosította az eljárást Kovács Emil, Megay László, Soltész István és Lehrer Árpád ellen, akiket Somogyi és Bacsó meggyilkolásával vádoltak. Az eljárást azzal az indoklással szüntették be, hogy ez a gyilkosság is az 1921-es amnesztia alá esik. 1921-ben tudvalevőleg azoknak kegyelmezték meg, akik közvetlenül a forradalmak után „hazafias felbuzdulásból” különböző bünessélekményeket követtek el. Somogyi özevgye annakidején a törvényszék határozata ellen a királyi táblához felebbezett. A tábla Kállay-tanácsa tegnap foglalkozott az ügygel és a vizsgálat kiterjesztését rendelte el. A tábla az új vizsgálat lefolytatása után fog csak dönteni, hogy ez a gyilkosság is amnesztia alá esik-e.

## A csehszlovák iskolákban ezután minden évben megünneplik a május 10-iki román nemzeti ünnepet

Prága, április 16. Tegnap jelent meg a csehszlovák iskolaügyi minisztérium jelentése, amelyben a miniszter egy figyelemreméltó rendeletét is közli. A rendelet szerint az összes csehszlovák közép- és ipari iskolákban be kell vezetni a csehszlovák-román kölcsönösség napjának megünneplését. A rendelet kihangsúlyozza, hogy Csehszlovákia és Románia között számos közös érintkezési pont áll fenn, amely különösen kulturális és gazdasági téren nyilatkozik meg. A két ország együttműködése tehát kívánatos és ezért ebben a szemlemben kell a csehszlovák ifjúságot is nevelni.

A minisztérium erre való tekintettel ezidén május 10-én, vagyis a románok nagy nemzeti ünnepén az összes csehszlovák iskolákban méltatni kell a csehszlovák-román kölcsönösséget.

A rendelet kötelezi, hogy május 10-én minden osztályban a történet és földrajz tanár tartson előadást Románia történetének érdekes karakterisztikus részéből, ismeresse továbbá az ország földrajzi és gazdasági helyzetét és méltassa a két ország együttműködésének fontosságát. Olyan évben, amikor május 10-ike vasárnapra esik, az ünnepséget az előző napokon kell megtartani. Az iskolai értesítőkben feltétlenül szerepelnie kell ennek az ünnepségnek a referátuma.

## Közvetítették a tengerészeti konferencia szakértő-bizottságának jelentését

London, április 16. A tengerészeti konferencia szakértő-bizottságának megszövegezett jelentését tegnap közvették. A jelentések százhárom gépet oldalt tesznek ki.

Hir szerint Grandi olasz külügyminiszter nemsokára visszatér az olasz fővárosból Londonba, hogy az egyezményt személyesen írja alá.

## A Kü két ha

Cluj-Kolozsvár. Kelet tudósítójától. Rom órákor a Kü rendítő tragédia temberélet esett el egyik egy ötgymere egy harmadik áldo aki ezidő szerint a kolozsvári klinikán

A Külkajántól. Joan kereskedő Tegnep este a várhanó vihar megrózanak villanyvezetővilágítás nélkül városi villamosmunka kereskedő névrozsef szerelő a keresben lévő villanyzólatokat végzett és a kihasználni M elromlott villanyrelőjével megjavít is bocsátkozott M vitas ügyében, aki pénzért elvégzi a kat. Miután a szerjót a villanypóznaházába, ahol megkülső részén nincs a pincében lévő hólóva. Kérte a ke nek le a pincébe. szen lesz a munk gyelmeltette a sze jék ki a villanyór a pince taláza viz lenség törlehetik

A szerelő erre villanyhoz 6 job ha csupán a re

Kiszedték a biztos tek a pincébe. Köz hagyta a feleségét pincébe egy égő g

Lenn a sötét pi zsef előbb kitapog villanyvezeték fel az izoláló követ. volt, és azon a ha volt törve, szét a szakítani a drótot kapcsolja. A szeré hogy a pince talá

A következő pill Muresan kezében lön keresztül ko nedves földdel. ra fokozódott an vágta a földhöz löt, aki azonnal

Látva ezt a ker szerelőhöz, hogy a nak kezéből, azont áram

öt is földhöz rá egy dézsán álló volt közvetlen ó és esés közben h

Közben leérkezett val, aki látva a tó hába és sikoltozni Ugyanakkor halat vér. Ráth, János tek a pincébe. mechanikus ért le

aki elővigyázati tani a földön v ből a drótot, az az erős fes

Közben az öcese diaját, fel akart belebotlott a közb 16 és bátyja holtt megütötte, de szer lahogyan négykéből. Ez alatt egész össze, akiknek bot rült a drótotak iz és az eszméletlenül Azonnal értesített kiszálltak a hely s a súlyosan sérült kedőt a klinikára

# A Külkajántó-uton rövidzárlat volt: két halott, egy sebesült

**A villanszerelő, aki pusztá kézzel akarta elszakítani a drótot — szörnyethalt**  
**A kereskedő, aki kiakarta szabadítani a villanszerelőt — halállal vivődik**  
**A mechanikus, aki az áldozatok segítségére sietett — életével lakolt**

Cluj-Kolozsvár, április 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) Ma délután félhárom órakor a Külkajántó-uton megrendítő tragédia történt, amelynek két emberélet esett áldozatul, akik közül egyik egy ötgyermekes családapa. Van egy harmadik áldozata is a tragédiának, aki ezidő szerint a halállal vivődik a kolozsvári klinikán.

A Külkajántó-uton van Muresan Joan kereskedő üzlete és vendéglője. Tegnap este a város fölött keresztül rohanó vihar megrongálta Muresan házában villanyvezetékét, úgy hogy a ház világítás nélkül maradt. Ma délután a városi villamosművek egyik embere, — a kereskedő névrokona — Muresan József szerelő a kereskedő házával átellenben lévő villanypóznán javítási munkálatokat végzett és ezt az alkalmat akarta kihasználni Muresan Joan, hogy az elromlott villanyvezetékét a város szerelőjével megjavíttassa. Ezért alkuba is bocsátkozott Muresan Józseffel a javítás ügyében, aki kijelentette, hogy jó pénzért elvégzi a szükséges munkálatokat. Miután a szerelő elvégezte munkáját a villanypóznán, átment Muresan házába, ahol meggyőződött, hogy a ház külső részén nincs semmi hiba és csak a pincében lévő hálózat van megrongálódva. Kérte a kereskedőt, hogy menjenek le a pincébe, ahol egy-kettőre kész lesz a munkával. A kereskedő figyelmeztette a szerelőt, hogy előbb szedjék ki a villanyóra biztosítékját, mert a pince talaja vizes és így szerencsétlenség történhetik.

A szerelő erre kijelentette, hogy a villanyhoz ő jobban ért és elegendő, ha csupán a rendes biztosítékokat szedik ki.

Kiszedték a biztosítékokat, majd lementek a pincébe. Közben a kereskedő meghagyta a feleségének, hogy hozzon le a pincébe egy égő gyertyát.

Lenn a sötét pincében Muresan József előbb kikapogatta a helyet, ahol a villanyvezeték feküdt, majd felemelte az izoláló követ, amelyben a vezeték volt, és azon a helyen, ahol a cső meg volt törve, szét akarta pusztá kézzel szakítani a drótot, hogy az áramot kikapcsolja. A szerelő nem számolt azzal, hogy a pince talaja vizes.

A következő pillanatban, amikor a Muresan kezében lévő drót a szerelőn keresztül kontaktust kapott a nedves földdel, a közben ezer Wolt-ra fokozódott áram hatalmas erővel vágta a földhöz a gondatlan szerelőt, aki azonnal eszméletét veszítette.

Látva ezt a kereskedő odaugrott a szerelőhöz, hogy a drótot kikapja annak kezéből, azonban a nagyfeszültségű áram

öt is földhöz vágta, de szerencséjére egy dicsván állott úgy, hogy nem volt közvetlen érintkezése a földdel és esés közben háttal egy farakásra zuhant.

Közben leérkezett Muresanné a gyertyával, aki látva a történeteket, felrohant a hába és sikoltozni kezdett segítségért. Ugyanakkor haladt keresztül két testvér, Ráth, János és József, akik lesiettek a pincébe. Elsőnek Ráth János mechanikus ért le a helyszínére.

aki elővigyázatlanul ki akarta rántani a földön vonagló szerelő kezéből a drótot, azonban őt is levágta az erős feszültségű áram.

Közben az öccse látva a bátyja tragédiáját, fel akart rohanni a pincéből, de belebotlott a közben kiszenvedett szerelő és bátyja holttestébe és az áram őt is megütötte, de szerencséjére sikerült valahogyan négykézláb kijutnia a pincéből. Ez alatt egész sereg ember gyűlt össze, akiknek botok segítségével sikerült a drótokat izolálni, a holttestektől és az eszméletlenül fekvő kereskedőtől. Azonnal értesítették a mentőket, akik kiszálták a helyszínre és elszállították a súlyosan sérült Muresan Joan kereskedőt a klinikára. A rendőrség részéről

Serban kapitány szállott ki a helyszínre, aki azonnal megindította a vizsgálót és megállapította, hogy

a szerencsétlenségért Muresan József szerelőt terheli a felelősség, aki szakember létére, nem tette meg a szükséges órintézkedéseket a munkálatok megkezdésére.

A holttesteket a főügyész rendeletére

lakásukra szállították és onnan is fogják temetni őket. A villamosművek igazgatója a helyszínen megállapította, hogy a szerelőnek nem volt jogában munkálatokat végezni, különösen olyan villanyhálózatban, amelyről senki sem tudott.

A szerelő iránt, aki őt árva hagyott maga után általános részvét nyilvánult meg, különösen azért, mert egyik fiát,

# Kantonrendszert akar Palesztinában a palesztinai kormány

Newyork, április 16. A „Newyork Times” palesztinai tudósítója közli lapjában, hogy „jól informált forrásból” szerzett értesülései szerint a Palesztinai-kormány tervezetét dolgozott ki, amely-

ben a kanton-rendszert kívánja meghonosítani Palesztinában és pedig egy külön zsidó országrész megalkotásával. Ez az országrész felölelné Tel-Aviv városát, továbbá negyven zsidó kolóniát



Muresan Simont két évvel ezelőtt szintén villanyáram ölte meg. A tragikus szerencsétlenség ügyében a vizsgálót tovább folyik. (s. gy.)

# A CFR a minisztertanács intervenciójára visszavette az elbocsátott munkásokat

Aggasztó méreteket ölt a munkanélküliség. Hozzávetőleges becslés szerint kétszázezer munkanélküli van Romániában

Bucuresti-Bukarest, április 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) A fővárosi lapok aggasztó jelentéseket közölnek arról, hogy a munkanélküliség egyre ijesztőbb méreteket ölt az országban. A „Dimineata” mai számában tudósítónak az ország különböző részeiben folytatott anketjai alapján megállapítja, hogy a munkanélküliség mindenütt napról-napra hatványozottabb mértékben fokozódik. A különböző ipari és kereskedelmi vállalatok sorra bocsájtják el alkalmazottaikat és a helyzet olyan, hogy további sorozatos elbocsátások várhatók. Megközelítő becslések szerint — mert a munkanélküliekről nem áll a minisztériumok rendelkezésére megbízható statisztika — a munkanélküliek száma meghaladja a 200 ezret.

Az összes bukaresti sajtóorgánumok

élesen támadják a kormányt, mert a munkáselebeállításokat az állami és az állammal szoros kontaktusban lévő üzemek indították meg.

Megírtuk, hogy a vasuti munkások tömeges leépítése a minisztertanácsot is foglalkoztatta és a minisztertanács hibáztatta Stan Vidrighin vasutügyi vezérigazgató leépítési programját. Mai információink szerint a CFR munkások ügyében megnyugtató intézkedések történtek. A minisztertanács intervenciójára az elbocsátásokat teljesen beszüntették és a CFR költségvetését a sorozatos leépítések helyett más uton igyekeznek majd tehermentesíteni. A harminc éves szolgálati időt betöltött munkásokat nyugdíjazni fogják, a katonai szolgálatra bevonultak helyét pedig nem töltik be, a túlorákat az egész vonalon megszüntetik és más

Petaeh-tikva környékén, Rison le Cion és Rechobot kolóniákat. Ezen a területen hatvanezer zsidó lakik. Az első zsidó kantonnak a neve — a levelező szerint — Judea lenne.

olyan intézkedéseket fognak foganatosítani, amellyel a munkáslétszámot csökkenteni, az alkalmazásban lévőköt pedig foglalkoztatni lehet.

Ha a jövőben mégis szükséges volna elbocsátásokat eszközölni, úgy meg fogják hallgatni a munkások szindikátusának és a műhely megbízottainak a véleményét arra nézve, hogy kiket bocsássanak el.

A vasuti munkások egyébként holnap gyűlést tartanak a mozdonyvezetők szövetségében, amikor is közölni fogják velük ezeket az eredményeket.

Ujabb értesülés szerint Maniu miniszterelnököt délben munkásküldöttség kereste fel, aki a kora délutáni órákban Madgearuval és Mihalacheval tárgyalt és ezután intézkedett, hogy az eddig elbocsátott munkásokat vegyék vissza.

# Április 23-án ül össze Nagyváradon az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyintézőbizottsága

Fontos problémákat ölel fel az ülés hatalmas programja. Előző nap az országrészi Wizo tart nagyintézőbizottsági ülést. Április 22-én este nagy miting lesz a nagyváradai városháza disztermében

Cluj-Kolozsvár, április 15. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kilencedik országrészi cionista konferencia több olyan nagyjelentőségű határozatot hozott, amelynek végrehajtását közvetve, vagy közvetlenül bizonyos időponthoz kötötte. Az egyik ilyen határozat a szervezet három különálló ágának racionalizálására és egyesítésére vonatkozott és ezzel kapcsolatosan a Szövetség költségvetését egyelőre csak 3 hónapi időtartamra engedélyezte a konferencia. Ez a három hónap március 31-én lejárt és közben más problémák is felmerültek, amelyek sürgős és alapos megoldást kívánnak, ezért az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága a konferencia által megválasztott nagyintézőbizottsági elnökök megkonzultálásával legutóbbi ülésében elhatározta a Nagyintézőbizottság összehívását.

A határozat értelmében a NIB ülése április 23-án, szerdán reggel 9 órakor fog megkezdődni a nagypiactéri (Piata Mihai Viteazul 11/a.) Ullmann-palota helyiségében. Az ülés tárgysorozata a

- következő:
- Délelőtt 9 órától:**
1. Megnyitó.
  2. Dr. Fischer József referátuma.
  3. Szervezeti referátum, tartja Jámbor Ferenc.
  4. Költségvetés meghosszabbításáról szóló pénzügyi referátum, tartja dr. Ligeti Sándor.
  5. Kultur-referátum, tartja dr. Klein Eljáhu.
  6. Aljija-referátum, tartja dr. Szónyi Géza.
  7. Keren Kajemet-referátum, tartja Péterffy Endre.
  8. Keren-Hajjeszod-referátum, tartja dr. Szónyi Géza.
- Délután fél három órától:**
9. Ifjúsági referátum, tartja Noszin Mór.
  10. Politikai referátum, tartja dr. Fischer Tivadar.
  11. Vita és határozathozatal.

12. Az ülés bezárása.
- A nagyintézőbizottsági ülés elé kerülő jelentését az elmúlt munkaperiódusról a IX. országrészi konferencia hiteles jegyzőkönyvével együtt a Szövetség most küldte szét a NIB tagjainak és a helyi csoportoknak előzetes tanulmányozás végett.
- A Szövetség nagyintézőbizottsági ülésével kapcsolatban az erdélyi és banáti WIZO is nagyintézőbizottsági ülést tart Nagyváradon, április 22-én délután 4 órai kezdettel ugyancsak az Ullmann-palotában. A WIZO nagyintézőbizottsági ülésén, amely iránt igen széleskörű érdeklődés nyilvánul meg, a Szövetség képviselői is részt fognak venni.
- Április 22-én, kedden este 7 órai kezdettel a városháza disztermében a nagyváradai helyi csoport nagyszabású mitinget rendez, amelynek előadója dr. Fischer Tivadar, Klein Eljáhu, Vermes Ernő és dr. Weissburg Chaim lesznek. A népgyűlés iránt Nagyvárad és környékének zsidósága körében óriási érdeklődés nyilvánul meg.



ait megint egy belterelőnkünk, Henri nemzetközi közeledést ett minket a gazdasági téren is s e pillanomon — Belmi szerződést kötött külföldi országokkal te óta eltelt tíz év hozta kereskedelmi Az 1927-ben lefolyt gi konferencia óta szeresen résztvesz a munkálataiban, a kollektív nemzetközi en keresni és találni és még meg nem olamelyek a nemzetgazdasági és pénzügyi mutatkoznak. gyalva: azt hiszem, kell haladni Bel-talános külpolitika, khoz fűződő kapcsolatok nem marad el európai konszolidáció viszonyok és nemgium ezért küzd.

## Elvétel Bacsó perben

16. Ismeretes, hogy Bacsó 1929-ben bevezették a törvényt Kovács Emil, Mező István és Lehrer Somogyi és Bacsó adóltak. Az eljárás szüntették meg az ügyet az 1921-es törvény alapján az 1921-ben tudva megjelölték meg, a forradalmak után „különböző követek el. Sokak idején a törvény a királyi táblához Kállay-tanácsa tegyiggyel és a vizsgáló el. A tábla az ítélete után fog csak gyilkosság is am-

## Kiskolákban megünneplik román nemzeti napot

Tegnap jelent meg a román miniszterium miniszter egy fiát is közli. A csehszlovák kormányban be kell vezetni a kölcsönösséget. A rendelet kiadta a földhöz a gondatlan szerelőt, aki azonnal eszméletét veszítette. Látva ezt a kereskedő odaugrott a szerelőhöz, hogy a drótot kikapja annak kezéből, azonban a nagyfeszültségű áram öt is földhöz vágta, de szerencséjére egy dicsván állott úgy, hogy nem volt közvetlen érintkezése a földdel és esés közben háttal egy farakásra zuhant. Közben leérkezett Muresanné a gyertyával, aki látva a történeteket, felrohant a hába és sikoltozni kezdett segítségért. Ugyanakkor haladt keresztül két testvér, Ráth, János és József, akik lesiettek a pincébe. Elsőnek Ráth János mechanikus ért le a helyszínére. aki elővigyázatlanul ki akarta rántani a földön vonagló szerelő kezéből a drótot, azonban őt is levágta az erős feszültségű áram. Közben az öccse látva a bátyja tragédiáját, fel akart rohanni a pincéből, de belebotlott a közben kiszenvedett szerelő és bátyja holttestébe és az áram őt is megütötte, de szerencséjére sikerült valahogyan négykézláb kijutnia a pincéből. Ez alatt egész sereg ember gyűlt össze, akiknek botok segítségével sikerült a drótokat izolálni, a holttestektől és az eszméletlenül fekvő kereskedőtől. Azonnal értesítették a mentőket, akik kiszálták a helyszínre és elszállították a súlyosan sérült Muresan Joan kereskedőt a klinikára. A rendőrség részéről

szeti konferencia nak jelentését A tengerészeti bizottságainak sejt tegnap közszázharminc géolasz külügyminiszter az olasz hogy az egyez-

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánátság közlönye napilapja.  
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő  
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.  
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.  
Az Új Kelet cikkeinek utánnomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

**Fellner Katalin Argentínában él?**  
Bécsből jelentik: A lapok közlése szerint egy táncosnő hetekkel ezelőtt Argentínából levelet írt, melyben bécsi ismerőseivel közölte, hogy Délamerikában találkozott Fellner Katalinnal. A lajcsi vadaskertben talált holttest, ha a hír igaznak bizonyul, nem lehet a volt színésznő holtteste s ez esetben a több mint kilenc hónapja vizsgálati fogságban lévő Bauer Gusztáv bécsi kereskedő ártatlan a tett elkövetésében. Bauer ügyvédje most azon fáradozik, hogy hitelt érdemlő hatósági okiratot szerezzen Fellner Katalin életbenlétéről.

**A Vatikán első elíteltje letöltötte büntetését.** Citta del Vaticanóból jelentik: A Vatikán város első elíteltje, De Paolis, akit a Szent Péter templom perselyeinek fosztogatásán tetten értek s akit e bűne miatt három hónapi szabadságvesztésre ítéltek, tegnap letöltötte büntetését, elhagyta a fogházat. A Vatikán-állam területének elhagyásakor olasz rendőrök De Paolis letartóztatták, mert lopás miatt Olaszország hatóságai hosszabb idő óta körözték.

**Egy amerikai fogász szerint az emberiség ezer éven belül fogatlan lesz.** Newyorkból jelentik: A newyerseyi fogászesület elnöke előadást tartott, amelyben a mult tudományos tapasztalatai alapján bejósolta, hogy az emberiség ezer éven belül fogatlan lesz, mert a csecsemők hovatovább mind kevesebb képességgel fognak rendelkezni a fogzásra.

**Biztos és enyhe hatás előfeltétele a jó hashajtószereknek.** Ezért kedvelik a „Darmol“-t s ajánlják az orvosok évtizedek óta gyermekeknek és felnőtteknek székrekedésnél egyaránt.

**Ausztriában a vasúti-, hajózási- és légi forgalmi alkalmazottaknak tilos az alkoholfogyasztás.** Bécsből jelentik: Az osztrák kereskedelemügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben a vasúti-, hajózási- és légi forgalmi szolgálat alkalmazottainak a legszigorúbban eltiltja szolgálati órák alatt a legesélyesebb mértékű szesz- és ital-fogyasztását.

**A francia kormány negyven ezer középeurópai aratómunkást akar szerződtetni.** Londomból jelentik: A Daily News párisi tudósítójának jelentése szerint a francia kormány negyven ezer középeurópai aratómunkást akar nyárra szerződtetni az aratási munkálatok elvégzésére.

**Bányarobbanás miatt százhatven rekedit egy tárnában.** Boroszlóból jelentik: A kátowitzi bányászterületen alkalmával mintegy 170-en rekedit az egyik tárnában. Legújabb jelentések szerint ezeknek a szerencsétleneknek sikerült egy mellék-tárnán keresztül szabad ég alá jutni.

**Megreformálják a kolozsvári postacsomagkiszármazást.** A kolozsvári postacsomagkiszármazás megállapodást kötött egy brassói expedíciós céggel a postai csomagok kézbesítését illetően. A megállapodás szerint a jövőben ez a vállalat fogja a postacsomagok ellenőrzését és a postacsomagokat kikészíteni. Ez az igazgatóságnak költségvetési, a közönségnek pedig előnyös jelent, amennyiben a vállalat kötelezve van arra, hogy a legmagasabban fekvő helyekre is kihordja a csomagokat, amelyet az igazgatóság súlyos teherautóival, melyek még az Erzsébet-ut közepére sem tudtak fölmenni, nem lehetett eszközölni. Dr. Cuibus igazgató előterjesztésére a bukaresti postacsomagkiszármazás ezenkívül tervehette két motortracikli beszerzését, amellyel a leveleknek az összehajtogatását gyorsítják meg nagymértékben.

**Értesítés kóser hus ügyben**  
Timár-utca 1. szám alatti huscsarnokban és Rudolf-ut 20. szám alatti mézarszékekben rendes jó minőségű ort. kóser húst árúsítok leszállított árban.  
**Husarak:**  
1 kg. marha vagy növendék 42 lej  
1 kg. szopóborju 50 lej  
1 kg. bárány 50 lej  
Kérem a n. é. közönség becses pártfogását  
**Róth Adolf**

A pénzügyminiszter optimista...

Madgearu meg van elégedve az állami inkasszóval és a gazdasági élet fel-lendülését reméli

A pénzügyminiszter sajtóexpozéja az ország gazdasági helyzetéről

Bucuresti-Bukarest, április 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) Madgearu pénzügyminiszter ma a sajtó képviselőinek expozéját tartott az első évtized költségvetési bevételeiről. Március végéig az állampénztár bevétele 6 milliárd 737 millió volt, 1 milliárd 200 millióval több mint 1929, ugyanezen időszakban. A tényleges bevétel tulajdonképpen még nagyobb, mert az autonóm Casa Drumurilor több mint 73 milliót vett be, amely összeg nem szerepel a fenti tételben, míg az előző évben még nem létezett az au-

tonom utpénztár. Ugyanez nem szerepel a fenti összegben 360 millió sem, amely rendkívüli jövedelmekből állt elő az elmúlt évek adósságainak fizetésére. Az előző évekhez hasonlítva jelentősen emelkedett a költségvetési előirányzatok fedezetét is, azonkívül a monopóliumok és kommercializált jövedékek bevételeinek nagy emelkedése állapítható meg.  
A pénzügyminiszter megállapította, hogy bizalommal lehet tekinteni a költség-

vetési előirányzat további realizálására felé annál is inkább, mert a kivétel nélküli megkezdése a gazdasági élet fel-lendülését fogja maga után vonni. Ha ennek dacára folytatni kell a takarékos-ság szigorú keresztülvitelét, ezt a köz-vagyon jó kezelésének szempontja írja elő és az a törekvés, hogy mielőbb költségvetési felesleg álljon elő, amelyet hasznos beruházásokra lehet majd fordítani a munkások foglalkoztatása égett.

**Tűz egy lengyelországi bányában.** Varsóból jelentik: Kattowitz közelében egy bányában tűz tört ki s a tűz kitérősekor mintegy száznegyven munkás dolgozott a veszélyeztetett körzetben. A tűzoltóság nagy apparátussal vonult ki és sikerült a tüzet eloltani és a munkásokat más kijáratokon a veszélyeztetett zónából épen kivezetni. Az anyagi kár igen jelentékeny.

**Tovább folyik a nyomozás a Kutjepov-ügyben.** Párisból jelentik: A Kutjepov-ügyben a nyomozás tovább folyik. Illetékes helyen megállapítják, hogy a nyomozás nem kizárólag szovjet állampolgárok ellen irányul.

**Esős idő várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint továbbra is jobbra esős időjárás várható zivatarokkal és mérsékletleheléssel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 15° Celsius.

**Meggyorsítják a német-francia Saar-tárgyalásokat.** Párisból jelentik: A német-francia Saar-tárgyalásokat husvét után meggyorsítják. A két bizottság az ünnepek után azonnal összeül, hogy megszövegezzék az egyezményt.

**Reggeli és uszonna Ovomaltine nélkül nem lehet teljes.**

**Két szeszcsempészahajót tartóztattak fel Boston közelében.** Newyorkból jelentik: A prohibíciós rendőrség két cempészahajót Boston közelében feltartóztatott. Nagymennyiségű alkoholt koboztak el.

**Olaszországban négy új cirkáló bocsájtanak vízre.** Rómából jelentik: Április 27-én nagy ünnepe lesz Olaszországban. A haditengerészet e napon négy cirkáló bocsájt vízre, melyeket Spezia, Castellamare, Triest és Sestri Ponente hajógyáraiban készítettek. Az új cirkálók nevei: Alberto Cagliari, Giovanni delle Bandenere, Zara és Fiume lesznek. Kettő közülük mindössze 5250 tonnatartalmu s így az olasz haditengerészet fog rendelkezni a világ legkisebb, de egyúttal leggyorsabb cirkálóival, amennyiben az új kis cirkálók óránként 37 esomó sebesség kifejtésére képesek s ezzel a kis cirkálók el fogják hódítani a francia haditengerészet Verdun nevű cirkálójától a sebességi rekordot.

**Elárverezték a budapesti Bristol-szálló berendezését.** Budapestről jelentik: A Bristol-szálló fényező berendezését tegnap elárverezték. A berendezést 150 ezer pengőért báró Lévy Frigyes és Tibor vették meg. Árverésre azért került sor, mert az eddigi tulajdonosok rengeteg adósságot csináltak és az adósságok áradata végül is összezsúposott a fejük fölött.

**Popovici admirális leánya a bukaresti szerelmi tragédia áldozata.** Bukarestből jelentik: Nicolaescu CFR igazgató házában tegnap rejtélyes öngyilkosság történt. Déljárt felment a mérnök lakására egy husz éves, elegánsan öltözött hölgy és ott föbelőtte magát. Amikor a mentők a kórházba szállították, meghalt. A mérnök családja megtagadott minden felvilágosítást a hölgyet illetőleg. Csak ma reggelre derült ki, hogy az öngyilkosság mögött egy szomorú szerelmi tragédia áll. Az öngyilkos leányt Popovici Constantának hívják és leánya Popovici admirálisnak. Nicolaescu mérnök jogász fia és a leány szerették egymást. Popovici Constantának a szülei azonban megtiltották, hogy a Nicolaescu fiuval járjon. Erre a leány felment a mérnök feleségéhez és miután ott azt a választ kapta, hogy a házasságból nem lehet semmi, retiküljéből revolvert vett elő és agyonlőtte magát.

**Borzalmas öngyilkosság Párisban.** Párisból jelentik: Tegnap délután egy ismeretlen fiatalember a Bastille leombolásának emlékére emelt oszlop tetőjéről leugrott a mélységbe. Alakultanná szétroncsolódott testét a Mourgeba szállították. Tettének oka ismeretlen.

**Anacot pasztilla rendszeres szopogatásával fertőtlenítsé a száj- és garatüreget.** Egy fiola ára 37 lej.

**Kifosztották a pókafalvi községi pénztárt.** A nagyszabeni csendőrlégió ma jelentette a tartományi igazgatóságnak, hogy az éjszaka ismeretlen tettesek kifosztották a pókafalvi községi pénztárt, ahonnan hetvenöt ezer lej telt ki. A csendőrség nem tartja kizártnak, hogy a betörést a községnek valamelyik vezetője követte el, aki tudta, hogy a pénztárban nagyobb összeg van és megszerezte a Wertheim-kassa kulcsnyomatát is, mert a pénzszerényen feszítés nyomait nem látta.

**Marókkét is sáskaraj lepté el.** Párisból jelentik: A marókkói Larrache-ból jelentik, hogy a környéket sáskarajok lepték el. A vonatok forgalmát is be kellett szüntetni, mert a szeryvények nem tudnak előre jutni a töltést elborító sáskafelhőben.

**Románia megbízottai is aláírták a vámfegyverszűnési egyezményt.** Genéből jelentik: Csehszlovákia, Lettország és Románia megbízottai ma aláírták a vámfegyverszűnési konferencián március 24-én megkötött nemzetközi egyezményt.

**Halálozás.** Özv. Grossmann Dávidné volt dési lakos Marosújvárt 76 éves korában folyó hó 10-én elhunyt.

**Nyomtalanul eltűnt Berlinből a bukaresti bankárindasztia egyik tagja.** Berlinből jelentik: Pénzügyi és sportkörökben nagy feltűnést keltett Bercevicz román származásu bankár nyomtalan eltűnése. A bankár utlevél nélkül ment Berlinbe és ott telepedett le. Ő volt az első magánrepülőgéptulajdonos. Nemrég még dús gazdag volt, de elspekulálta a pénzét, sőt másokat is megkárosított. Eltűnése után derült ki, hogy a berlini alvilági bűnbandájának volt tagja és ebbeli nexusait sporttevékenységével leplezte.

**Meghalt Ibsen fia.** Berlinből jelentik: Sigurd Ibsen, volt norvég miniszterelnök április 14-én Freiburgban, hosszú betegség után 71 éves korában meghalt. Sigurd Ibsen a költő egyetlen fia volt. 1859. december 25-én született Krisztianában. Középkorú elvégzése után a müncheni egyetemre ment, ahol jogot hallgatott. Tanulmányai végeztével diplomáciai pályára lépett, majd irodalommal és zsurnalisztikával foglalkozott. Mint publicista a norvég és svéd egység mellett küzdött. 1892-1895 között Sigurd Ibsen apóásával Björnstern Björnsonnal napilapot adott ki. 1903-ban kinevezték Norvégia miniszterelnökévé és ezt a méltóságot két évig töltötte be. Azután kizárólag írói működést fejtett ki és mint esszayista igen jó nevet szerzett magának.

**Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegség,** valamint azok, akik húgysavas sók túszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló férfira hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József víz biztos és rendkívül kellemesen ható hashajtó s ezért serybajoknál és prostatabetegségeknél is ajánlják. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

KKL. kimutatás

Chisineu februári, legutóbbi kimutatásunkból tévesen kimaradt részletezése

**Persely:** Princez E. 250, Fon S. 130, Messer B. 122, Ungár J. 120, Steiner U. 120, összesen 1902.

**Imiperselyek:** Fon S. 63, Benjamin S. 68, Princez E. 85, összesen 216.

**Pinkász:** Fon S. Böske leánya esküvője alkalmából 200, Grünberg Avram adománya 190, összesen 2418. Chamiaszar-bisvat akcióból zsidó iskola 142. Chisineu februári eredménye Lei 2560.

**Hét évi fegyházra ítélték a közép-szlovenszki betörőkirályt.** Trencsénből jelentik: A trencsényi kerületi bíróság ma vonta felelősségre Pekarik Gyulát, aki a legutóbbi hónapok folyamán a közép-szlovenszki betörőkirály címet érdemelte ki magának. Pekarik Gyula Középszlovenszko városaiban, különösen pedig Nyitrán, Léván és Trencsenben a vakmerő betörések és lopások egész sorozatát követte el és körülbelül százezer korona értékű árut zsákmányolt. A bíróság most Pekarik Gyulát, aki életének nagyobb részét már eddig is a börtönökben töltötte, ezúttal hét évi fegyházra ítélte.

**A török adósságok ügye.** Párisból jelentik: A török kormány visszautasította a párisi ottomán bizottság több javaslatát a régi adósságok kamatainak fizetésére vonatkozólag. Visszautasította továbbá azt a javaslatot is, hogy az adósságok rendezésére egy külföldi szakértőt hallgassanak meg. Ha újabb elfogadható javaslatokat nem fog kapni a török kormány, akkor május végéig ki fogják fizetni az esedékes szelvényeket.

**Holnap érkezik haza Dobrescu miniszter.** Dobrescu tartományi igazgató ma táviratilag értesítette a tartományi igazgatóságot, hogy a fogarasi köz-igazgatási vizsgálatot befejezte és holnap visszatér Kolozsvárra, hogy átvegye hivatalának vezetését. Ezzel a hírrel szemben a bukaresti lapok még mindig azt írják, hogy Dobrescu beadt lemondását, sőt a Curenul szerint nem is vizsgálatra ment Fogaras megyébe, hanem azért, hogy képviselővé újjáválasztását előkészítse.

**Postai személyazonossági igazolványokat adnak ki.** A kolozsvári postacsomagkiszármazás értesítése szerint a postahivatalok személyazonossági igazolványokat állítanak ki minden kérelmező részére, aki a postai szolgálattal kapcsolatban magát mindig egyszerű formában akarja igazolni. A kérvények mellé erkölcsi bizonyítvány és két 6x5 centiméteres fénykép kell mellékelni. A postai személyazonossági igazolványok tulajdonosai az igazolványt a külföldön is használhatják s annak felmutatása ellenében kapják ki a postai küldeményeket. Az igazolvány ára 40 lej. A kolozsváriak az igazolványt a központi postahivatal I. emeletén lévő 16. számú szobában kaphatják ki.

**Átköltöztünk** Str. Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 24 szám alá  
**Rudolf Mosse S. A. Cluj**  
Telefon 4-13

**Perzsaszőnyegek**  
minden elfogadható áron sürgősen eladó,  
„Arta” Str. Avram Iancu 3.

INNEN-

**Rabszolgaság a X**  
szolgálat minden ő még mindig létezik nek nevezett század rom millió ember a ben még ma is rabszolgaság. A A gyarmatokon s a rabszolgaságot. A a francia és belga dívatban van a ké ellen a benszülöttek Ezt a kényszermet vény nem teszi ki akikre rárójják, ne la. Erkölcsei nyomás André Gilde, a n tünést keltett kön Kongóban — lerá gyarmatügyi üzeln bent esetet mesél vedelmezőbb ipar-mellyel a Sangha társaság foglalkozik Egy benszülött ez nek: — Ez a társas-

torlásaival az összeszolgákká teszi. Mi teleznek, hogy kau szállítson. A kaucsi frankot fizetnek. A szintén egy frankot tíz kiló maniokot g kénytelen az erdőb járóföldre a falu hogy nem nagyon l híz, rosszul fizetett madiót gyűjt, akko res s a munkája is

**Új adatok Charlo**  
röshaju forradalmá meggyilkolta, soka adatok kerülnek r lyeket egyik kései Corday tesz közzé.

A nevezetes hölg Saint-Saturinban. A nagy Corneille i ladjá az idők sorá de beletörődött sze szállóige járta rólu gények, de eddig m 1789-ben, a forr Charlotte még a c kedett. Szenvedély vőzölte az egyenl korszakát, de a zs Két szenvedély lob badságseretét és a lölete.

**A szeptemberi vé**  
a leány megtudta, „nép barátja”, elh öli Marat-t és ettől kosság módozatair lopózkodott Marat egy közönséges ké

A birák előtt ez — Megölte egy mentsek százezreke Minden védekezé dalmi törvényszék lent meg, öt napp A birák ezt kérd — Ki keltett ön Marat ellen?

Charlotte ezt vá — Nem volt szül letére, elég volt az méltom, hogy a ha tek az országban.

Fouguet Tinevll itéltette őt. A hal nap végrehajtottál Utolsó pillanatát Az eső szakadt. C lett. Sámson, a hó lyán vitte őt, meg — Ugy-e, hosszú — Majd csak n szolt neki a leány hangján.

A nyaktilóhoz é akarta megengedn feléje tekintsen. I őt s így szólt: Jogom van ki eddig még nem is

**Madridi levél.**  
lantás alatt nagy millió lakosa van sokkal több elgáz mint Londonban, különös, hogy a s csak néhány száza tel, azt is eldugja hírek között. Ez is fejlődésnek, éppen jain emelkedő fe Monteloa park kö mi város. Az utcán a ma duló, délszaki. A

### INNEN--ONNAN

Rabszolgáság a XX. században. A rabszolgáság minden önállóságunk ellenére még mindig létezik ebben a haladott-nak nevezett században. Több, mint három millió ember a szó szoros értelmében még ma is rabszolga, akárcsak az ókorban, vagy a középkorban.

A gyarmatokon sem sikerült eltörölni a rabszolgáságot. Afrikában, különösen a francia és belga gyarmatokon még divatban van a kényszermunka, mely ellen a benszülöttek nem tiltakozhatnak.

Ezt a kényszermunkát semmiféle törvény nem teszi kötelezővé, de azok, akikre ráerőltetik, nem bírhatják ki. Erkölszi nyomással hatnak rájuk.

André Gilde, a nagy francia író feltűnést keltett könyvével — „Utazás Kongóban” — lerántotta a leplet a gyarmatügyi üzletről. Számos döbbenetes esetet mesél el. Kongónak legjobb-vedelmezőbb ipara a kaucsuk-ipar, melyet a Sangha-Ubanghi részvénytársaság foglalkozik.

Egy benszülött ezt mondotta az író-  
nak:

— Ez a társaság a folytonos megtorlásaival az összes benszülötteket rabszolgákká teszi. Minden falut arra köteleznek, hogy kaucsukot és maniokot szállítsanak. A kaucsuk egy kilójáért egy frankot fizetnek. A maniok tíz kilójáért szintén egy frankot. A benszülött, hogy tíz kiló maniokot gyűjtsön, egy hónapig kénytelen az erdőben lenni, öt-hat napi járóföldre a falujától. Természetes, hogy nem nagyon lelkesedik ezért a nehéz, rosszul fizetett munkáért. Ha pálmadiót gyűjt, akkor sokkal többet keres s munkája is könnyebb.

Uj adatok Charlotte Cordayról. A vöröshajú forradalmárnőről, aki Maratt meggyilkolta, sokat írtak, de most új adatok kerülnek róla forgalomba, melyeket egyik kései ükunokája, Michel Corday tesz közzé.

A nevezetes hölgy 1768-ban született Saint-Saturninban, normann szülőktől. A nagy Corneille ükunokája volt. Csakládja az idők során sokat nélkülözött, de beletörődött szegénységébe. Ez a szállóige járta róla: „A Cordayak szegények, de eddig még nem vették észre”. 1789-ben, a forradalom kitörésekor Charlotte még a caeni zárdában nevelkedett. Szenvedélyes lelkesedéssel üdvözölte az egyenlőség és a szabadság korszakát, de a zsarnokságot követte. Két szenvedély lobogott lelkében: a szabadságszeretet és az erőszakosság gyűlölete.

A szeptemberi vérengzés után, mikor a leány megtudta, hogy mit művelt a „nép barátja”, elhatározta, hogy megöli Maratt-ot és ettől kezdve csak a gyilkosság módozatairól gondolkodott. Belpolitikai Marat tüdőszobájába s egy közönséges késsel leszúrta őt.

A bírak előtt ezt kiáltotta:  
— Megöltem egy embert, hogy megmentsék százszereket.

Minden védekezése ez volt. A forradalmi törvényszék előtt július 17-én jelent meg, öt nappal a gyilkosság után.

A bírak ezt kérdezték tőle:  
— Ki kellett önben annyi gyűlöletet Marat ellen?

Charlotte ezt válaszolta:  
— Nem volt szükségem mások gyűlöletére, elég volt az enyém is. Azt reméltem, hogy a halálával békét teremtek az országban.

Fouquet Tineville, az ügyész halálra ítélte őt. A halálos ítéletet még aznap végrehajtották, napszálltakor.

Utolsó pillanatáig bátran viselkedett. Az eső szakadt. Charlotte esuromvízes lett. Sámson, a hóhér, amikor kordélyán vitte őt, megjegyezte:  
— Ugy-e, hosszú ez az út?

— Majd csak megérkezünk — válaszolt neki a leány kedves, dallamos hangján.

A nyaktilóhoz érkezvén, a hóhér nem akarta megengedni, hogy a halálraítelt feléje tekintsen. De a leány félretolta őt s így szólt:  
— Jogom van kíváncsinak lenni. Hisz eddig még nem is láttam nyaktilót...

Madridi levél. Madrid egy szempillantás alatt nagyváros lett. Csak egymillió lakosa van, de azért aránylag sokkal több elgazdálkodás történt itten, mint Londonban, vagy Párisban. Az a különös, hogy a sajtó az áldozatoknak csak néhány száraz, közönyös sort szentel, azt is eldugja a legjelentéktelenebb hírek között. Ez is egyike a nagyvárosi fejlődésnek, éppen olyan, mint az utjain emelkedő felhőkarcolók, vagy a Montcloa park körül kialakuló egyetemi város.

Az utcán a madridi vidám, tulesorduló, délszaki. A Puerta del Sol-nál

kelet és nyugat keveredik egymással, a latin élénkség és a muzulmán közöny. De a madridi számára nagy sértés, ha délszaki embernek tekintik. A mulatóhelyeken ugyszólván a ruhatarban hagyja a ruháival együtt a lobogó vérmérsékletét. Vigyáz arra, hogy ne tessék tulontul közvetlennek. Az emberek egymást ellenőrzik. Tartózkodnak az élénk taglejtéstől, mely elárulhatná őket. Aki vét a szabály ellen, azt gancsoló tekintetek érik. A madridi semmi áron sem akar néprajzi különlegesség lenni.

Ebben a világvasárosban azonban még mindig van egy ember, aki a régi, idilli időköt idézi emlékezetünkbe: az éjjeli őr, a bakter, aki egy személyben házmester is és afféle rendőr. Egyenruhát visel, szöges botot és vastag kulcskéteget. Hívós éjszakákon a gyalogjárón elhelyezett szeneskosár melegíti kezét. Ha valaki az utcájából hazajön, odaugrik kinyitja a kaput és a borralvaló ellenében — aszerint, hogy milyen nagy — elbeszélget az illetővel. Rengeteg titkot tud minden ház lakójáról. Valóságos bizalmi ember. Ha arany veri a

### Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

páratlan szénsavas radioactiv sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos, érlelmeszesedéses szív és vérkeringési zavaroknál. Vesebaj, vérszegénység, izomcsuz, hólyaghurut és kimerültes idegesség esetén.

Női betegség, a változásos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteibe a legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitűnő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árrakkal.

**Uj modern uszoda, napfényes stranddal**  
**Fürdőidény május hó 15-től október 1-ig**

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld **Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.**  
Fürdőigazgatóság Buziás Bánd.

markát, akkor hajlandó a nagyobb bizalmasságra is.

Amikor virrad, a bakter a kialudt lámpájával, a szöges botjával eltűnik, mint az éj kísértete. Csodálatos, hogy a rádió és a repülőgép korszakában még mindig itt van és nem tűnt el úgy, mint az olajlámpás és a delizsánsz.

## KÖZGAZDASÁG

### Május elsején kezdik meg Kolozsváron a gyárak, malmok és a kisiparosok forgalmi adójának a kivetését

Május 1-ig minden vállalatnak, malomnak és kisiparosnak nyilatkozatot keli az adóhivatalokhoz beadni

Cluj-Kolozsvár, április 16. Az egyenesadó kivetése Kolozsváron már véget ért. Most a felebezési tárgyalások vannak folyamatban. A felebezési bizottság ezt a munkát előreláthatólag e hó folyamán elvégzi s május elsején megkezdődnek a forgalmi adó kivetésére vonatkozó tárgyalások.

A forgalmi adót megállapító tárgyalásoknak Cristorean pénzügyi fogalmazó az előadója. A tárgyalások folyamán a nagyiparosokat Frank Rudolf iparfelügyelő, a kisiparosokat pedig Moldovan Antal, a kolozsvári ipartestület elnöke fogja képviselni.

A tárgyalásokat megelőzően minden a forgalmi adó alá eső adózó köteles az illetékes adóhivatalnál deklarációt beadni és aki ezt elmulasztja, annak a forgalmi adóját hivatalból fogják megállapítani.

Május elsején kezdődik meg a malmok forgalmi adójának megállapítása is. A pénzügyminiszter a forgalmi adó szempontjából a malmokat két nagy

kategóriába osztotta. Az első kategóriába tartoznak napi egy vagon kapacitású kismalmok, a második kategóriába egy vagonon felüli kapacitással a nagymalmok. A kismalmokat a forgalmi adó megállapítása szempontjából ismét 4 kategóriába osztották be. Egynegyed, kétharmad, háromnegyed és egy vagon kapacitással. A kismalmok csoportjában lehetnek olyanok is, amelyek kereskedelmi őrletést végeznek. Ezek külön pauszát fizetnek a vámörletsért és külön pauszát a kereskedelmi őrletsért. A vámörletsért a kapott vám, kereskedelmi őrletsért az egész őrletmény mennyiségét fogják alapul venni.

A malmoknak külön deklarációt állított ki a pénzügyminiszter, ez a deklaráció néhány nap mulva az egyes adó hivataloknál már kapható lesz s az abban kitüntetett kérdésekre kell lelkiismeretes választ adni, mert amennyiben ezt elmulasztanak, súlyos bírságnak lesznek kitéve.

### A Kamarák Szövetsége törvénytervezetet készített állandó választott bíróságok szervezésére

A javaslat szerint valamennyi Kereskedelmi és iparkamara mellett felállítják a választott bíróságokat

Bucuresti-Bukarest, április 16. (Az Uj Kelet tudósítójától). Th. Orghidan, a Kereskedelmi és Iparkamara Szövetségének alelnöke tegnap megjelent Voicu Nitescu igazságügyi és Mírto kereskedelem- és iparügyi miniszternél, akinek átadták a Kereskedelmi és Iparkamarának a választott bíróságok megszervezéséről szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat Cristodorescu vezérigazgató rendkívül alapos munkája és azt célozza, hogy az összes kereskedelmi és iparkamarák mellett választott bíróságokat szervezzenek, hogy így egyrészt a bíróságokat tehermentesítsék a kereskedelmi perek nagy részétől, másrészt, hogy a romániai kereskedőknek és iparosoknak is módot adjanak arra, hogy üzleti ügyeikben felmerült differenciáikat szakemberekből álló választott bíróságok előtt gyorsan és kielégítő módon intézhessék el.

A választott bíróságok helyzetét jelen pillanatban a tőzsdetörvény szabályozza, amely azonban nem kielégítő, minthogy a törvény a választott bíróságoknak a számát limitálja azokra a helyekre, ahol tőzsde van felállítva. Másodsorban ezeknek az állandó tőzsdébíróságoknak a hatásköre csupán a tőzsdéjeletről eredő differenciákra terjed ki és a többi kereskedelmi ügyletet nem érinti.

Eppen ezért, hogy ezeken a hiányosságokon segíteni lehessen, a Kereske-

delmi és Iparkamarák Szövetségének törvénytervezete valamennyi kereskedelmi és iparkamara mellett, megkezdődött egy állandó választott bíróságnak a megszervezését. Romániában ma Gyulafehérváron, Aradon, Bacauban, Bazarigiban, Baltiban, Barladban, Botosaniban, Brassóban, Brailában, Bukarestben, Buzauban, Calarasban, Caracalban, Csernovitzban, Cetatea-Alban, Kisenevben, Kolozsváron, Konstancában, Craiovában, Deván, Focsaniban, Galacon, Giurgiuban, Jasiban, Izmailban, Hotinban, Lugojon, Nagyváradon, Pitra Neamton, Ploestiben, Pitestiben, Rámnicul-Saraton, Rámnicul-Valceaban, Szatmáron, Szebenben, Szilisztrán, Targovisten, Marosvásárhelyen, Tighinában, Temesváron, Tulceaban, Targu-Magurelen, Románban, Teucuban vannak kereskedelmi és iparkamarák.

Ha a kereskedelmi és iparkamarák törvénytervezetét sikerül megszavaztatni, ugy mindezeket a helyeket a kereskedelmi pereknek nagy része át fog kerülni a választott bíróságok hatáskörébe, ami kétségtelenül nagy előnyt jelent az ország kereskedelmi és ipari életének szempontjából.

Ausztria felmondotta a Magyarországgal megkötött kereskedelmi szerződését. Budapestről jelentik: Ausztria felbontotta a Magyarországgal megkötött kereskedelmi szerződését. Buda-

pesti mezőgazdasági körök hangsúlyozzák, hogy a felmondás azért történt, mert Ausztria szabad kezet akar biztosítani magának a mezőgazdasági termelvények vámmentesítését illetően, ebben pedig Magyarországgal való szerződés gátló momentumként lépett fel. A három hónapos felmondási idő alatt a kereskedelmi szerződés pontjait revízió alá veszik és új szempontok szerint fogják megkötni az új szerződést. Magyar gazdasági körökben azt hiszik, hogy nemsokára a csehszlovák-magyar gazdasági szerződést is meg fogják újítani.

A dunai kikötőkben leszállították a kocsiallás-helypénzeket. A CFR vezérigazgatósága a gabonaeport elősegítése érdekében körrendeletet adott ki, melyben értesítette az összes vasútigazgatóságokat, hogy a dunai kikötőkben lévő vasuti állomásokon az óránként hatvan fejben megállapított kocsiallás-helypénzt harminc lejre szállították le.

Hétszázmillió külföldi pénz a Wall-streeten. Newyorkból jelentik: Newyorki börzekerékből szerzett értesítés szerint a Wallstreet értékpapírjaiba fektetett külföldi pénzek hétszázmillió dollárt tesznek ki, melyek javarésze Newyorkban lett díszponálva az utolsó öt héten.

Olasz műselyem-kartell létesül. Rómából jelentik: A vezető olasz műselyemgyárak kartellbe fognak tömörülni. A kartell nemcsak a belföldi termelés elosztására vonatkozik, hanem az exportra is. Azt hiszik, hogy ezzel fel fogják fokozni a műselyem gyártást olyan mértékre, amely biztosítani fogja a gyári üzemek gyártási kontinuitását.

## Színház—Művészet

**A Magyar Színház Iródájának Közleményei:**  
**HUSVÉT ÜNNEPI ELŐADÁSOK.**  
Első napon: KATICA, CSUNYA LÁNY és HUZD RÁ CIGÁNY.

Második napon: TRONÖRÖKÖS, TOMMY ÉS TÁRSA, FRATER LORÁND EMLÉK-EST.

Példátlanul gazdag, változatos műsora lesz a husvétünnepen a Magyar Színháznak. Összesen hat előadást tartanak. Husvét vasárnapján délután fél 3 órakor igen olcsó mozi-helyárrakkal a „Katica” című operette-ujdonság, 6 órakor a „Csunya lány” című operette-ujdonság és este 9 órakor a „Huzd rá cigány” kerül színre.

Husvét hétfőjén délután 3 órakor a „Trónörökös” (Vessera Mária és Rudolf királyfi szerelmi tragédiája) kerül színre nagyon olcsó mozi-helyárrakkal. 6 órakor a „Tommy és Társa” című operette-ujdonságot adják, este 9 órakor pedig megismétlik a Fráter Loránd emlékestét, a kolozsvári cigányzenekaroknak közreműködésével, Fráter-dalok és az „Akácfavirág” előadásával.

Valamennyi előadásra árusítja már a pénztár a jegyeket s aki el akarja kerülni az ünnepnapit torlódást a jegyváltásnál, a saját kényelmét szolgálja, ha már most biztosítja helyét.

**HALVÁNYSÁRGA ROZSA.**  
A husvétünnep harmadik estéjén, kedden briliáns operette-ujdonsággal kedveskedik a színház a közönségnek. A „Halványsárga rózsá”-nak Budapestben olyan hatalmas sikere volt, hogy a magyar főváros legnagyobb színházában, a 2000 nézőt befogadó Városi Színházban 30 előadást ért meg egyfolytában és soha egy hely sem maradt üresen.

A „Halványsárga rózsá” Ihsáz Aladár rendezésében, Stefanidesz karnagy dirigálása mellett kerül nálunk színre, a főszerepekben: Kondor Ibolyával, Be-tegh Bébivel, Miklóssy Margittal, Solthy Györggyel, Tompa Bélával, Ihsáz Aladárral, Leövey Leóval, Réthely Ödönnel.

### élet fel-

...további realizálá-  
...abb, mert a kivitel  
...gazdasági élet fel-  
...ga után vonni. Ha  
...ni kell a takarékos-  
...vítélet, ezt a köz-  
...nek szempontja írja  
...hogy mielőbb költ-  
...ljon elő, amelyet  
...ra lehet majd for-  
...ek foglalkoztatása

### mutatás

Legutóbbi kimuta-  
maradt részletezése  
E. 250, Fon S. 130,  
r. J. 120, Steiner U.

S. 63, Benjamin  
összesen 216.

Böske leánya eskü-  
Grünberg Avram  
sen 2418, Chamisa-  
l zsidó iskola 142.  
redménye Lei 2560.

...ra ítélték a közép-  
...rályt. Trencsenből  
...kerületi bíróság  
...Pekárik Gyulát,  
...apok folyamán a  
...etörökirály címet  
...k. Pekárik Gyula  
...rosában, különö-  
...évan és Trencsen-  
...resek és lopások  
...te el és körülbelül  
...kő árut zsákmá-  
...t Pekárik Gyulát,  
...részét már eddig  
...tötte, ezuttal hét

...ügye. Párisból je-  
...many visszautasi-  
...bizottság több  
...ságok kamatainak  
...ag. Visszautasi-  
...avaslatot is, hogy  
...sére egy külföldi  
...k meg. Ha újabb  
...kat nem fog kap-  
...akkor május vé-  
...az esedékes szel-

...aza Dobrescu mi-  
...tományi igazgató  
...ette a tartományi  
...a fogarasi köz-  
...befejezte és hol-  
...svárra, hogy át-  
...ezetését. Ezzel a  
...aresti lapok még  
...Dobrescu beadta  
...entul szerint nem  
...Fogarasmegyébe,  
...pviselővé újjává-

...ossági igazolvá-  
...kolozsvári posta-  
...szerezni a postahi-  
...sági igazolványon  
...kérelmező ré-  
...lgalattal kapeso-  
...egyszerű formá-  
...kérvények mellé  
...és két 6x5 centi-  
...l mellékelni. A  
...gi igazolványok  
...nynt a külföldön  
...nak felmutatása  
...postai küldemé-  
...ára 40 lej. A ko-  
...nynt a központi  
...n lévő 16. számú

...ina Maria (Deák  
...szám alá  
...sse S. A. Cluj  
...on 4-13

...nyegek  
...sürgösen eladók,  
...Iancu 3.

